

Uvodnik

Prava domovina je zapravo jezik
(Wilhelm Humboldt)

Dok u bosanskohercegovačkoj javnosti traju rasprave o nazivu i standardizaciji bosanskoga jezika, na stranicama ovog 67. broja Muallima u rubrici Forum donosimo tekstove nekoliko naših referentnih autora kao prilog ovoj raspravi. U radu prof. dr. Senahida Halilovića nastoji se kritički osmotriti odnos Bošnjaka prema standardnom bosanskom jeziku. U ovoj rubrici su i radovi prof. dr. Mirsada Kunića, mr. Nehrudina Rebihića te doc. dr. Seada Šemsovića u kojima se raspravlja o bošnjačkoj književnosti u kontekstu konstrukcije nacionalnog identiteta Bošnjaka. U bosanskom jeziku, na kojem je nastajala bošnjačka književnost, bilo kao usmena ili pisana književna tradicija, nalazi se i povijest Bošnjaka. Jezik u sebi nosi i vrijednosti i simbole te je kao takav odrednica složenog nacionalnog identiteta Bošnjaka i važan je u procesu izgradnje i(li) osnaživanja tog identiteta. Otuda, za Bošnjake i jezičnu politiku Bošnjaka važno je očuvanje njegova imena, ali i njegovo normiranje. Posebno skrećemo pažnju na pitanje šta bi, i kako, trebalo činiti dalje u ovoj oblasti, koje osvjetljava prof. dr. Senahid Halilović u svom radu.

Bošnjaci u Bosni i Hercegovini stoljećima na ovim prostorima njeguju i prepoznatljiv islamski identitet. Bosanskohercegovački muslimani, živeći stoljećima na rubu svijeta islama, braneći svoj islamski identitet pred drugima, ali i obogaćujući svoje iskustvo u suživotu s drugima, uvijek su morali biti budni u svojoj privrženosti islamu. Često su za tu svoju privrženost morali plaćati visoku cijenu. Na ovim prostorima oni stoljećima svoju privrženost islamu, svoju vitalnost i kreativnost razvijaju i potvrđuju na krajnjim granicama, na rubovima islamskog svijeta. Na rubnim dijelovima svijeta islama, u različitim oblicima trenja s drugim kulturama, vjerskim tradicijama, pravnim porecima, za očuvanje islamskog identiteta uvijek je bio potreban napor. Danas njihov islamski identitet ima duboke povijesne korijene: pet stoljeća islamske tradicije, obrazovne institucije, džamije, mektebi, medrese, hanikahi, biblioteke, ulema, vjerske nauke, knjige, umjetnost. Jedna od takvih institucija je i Gazi Husrev-begova medresa koja početkom 2017. godine obilježava 480 godina postojanja. U rubrici Putokazi preporučujemo esej akademika Enesa Karića, u kojem se autor bavi pitanjem nastavno-naučnog programa Gazi Husrev-begove medrese i klasičnih medresa, koji konceptualno, u svom cjelovitom postavu, počiva na skladno objedinjenom obrazovnom i odgojnom aspektu.

U rubrici Sagledavanja preporučujemo tekst hafiza doc. dr. Mevludina Dizdarevića, pod nazivom *Tretman Roma kao etničke manjine u Zenici kroz prizmu rezolucije zeničkih intelektualaca 1942. godine*, u kojem je predstavljen i analiziran dokument datiran 26. maja 1942. godine – Zenička rezolucija – sačinjen u cilju suprotstavljanja Bošnjaka Zenice, kao dominantne etničke i nacionalne grupe, progonu komšija Roma na rasnoj osnovi. Autor teksta ističe da Zenička rezolucija ima stanovite sličnosti u odnosu na druge rezolucije koje su se pojavile u Bosni i Hercegovini od kraja ljeta do decembra 1941. godine, a ogledaju se u akterima koji stoje iza rezolucije (bosanskohercegovačka ulema i građanske strukture), osnovnim idejnim polazištima, afirmaciji univerzalnih prava, neslaganje s politikom NDH itd. te ističe i to da je Zenička rezolucija bila proaktivna i da je imala praktične posljedice u spašavanju romske populacije u Zenici. Autor također ističe da se u podtekstu Zeničke rezolucije jasno prepoznaje fundamentalni stav islama koji se protivi fašizmu, rasizmu i antisemitizmu kao i kulturu poštivanja dobrih komšijskih odnosa.

U ovom broju Muallima donosimo još i tekstove Mine Kujović, Edina Tulića, Muhameda Okića, hafize Sumejje Ljevaković-Subašić, prof. dr. Hasana Džile, prof. dr. Rašida Durića i prof. dr. Almira Fatića.

Vašoj pažnji posebno preporučujemo i intervju pod nazivom *Istine i znanja o Bosni se ne treba bojati*, u kojem na pitanja o nacionalnom identitetu Bošnjaka; bošnjačkoj književnosti, bosnistici; negiranju bosanskog jezika i uskraćivanja prava na bosanski jezik u školama u RS-u i odgovornosti o zabrinjavajućem stanju u nacionalnim kulturnim institucijama odgovara prof. dr. Sanjin Kodrić.

Senada Tahirović